

ምዕራፍ እስር

ሥራና ምርት

የምዕራፉ ዓባይት ዓላማዎች:- ተማሪዎች ይህንን ምዕራፍ ከተማራችሁ በኋላ:-

- ✓ ከግስ የተለያዩ ስሞችንና ቅጽሎችን ትመሰርታላችሁ።
- ✓ ተራና ውስብስብ ዓረፍተ ነገሮችን ከጽሑፍ ውስጥ ለይታችሁ ታወጣላችሁ።
- ✓ የንግድ ሥራ ደብዳቤ ትጽፋላችሁ።
- ✓ በሠንጠረዥ የቀረበን መረጃ ወደ ዝርወ ጽሑፍ ትቀይራላችሁ።
- ✓ በዝርወ የቀረበውን መረጃ በሠንጠረዥ ታቀርባላችሁ።
- ✓ ለገለጻዎች ዘይቤያዊ ስያሜ ትሰጣላችሁ።

ቅድመ-ንባብ ጥያቄዎች

1. ሥራና ምርት ያላቸው ግንኙነት ምንድነው?
2. ጠንክሮ መሥራት ለራስ ፣ ለሀገርና ለወገን ምን ምን ጥቅሞችን ያስገኛል?

"የሠራ ያገኛል!"

ኢትዮጵያ በርካታ ህፃናትና ወጣቶች ያሉባት ሀገር ናት። እነዚህን ወጣቶች የሚያሳድጉ ወላጆች፣ አካባቢዎች፣ ትምህርት ቤቶች፣ ፖሊሲ አውጪዎችና ፖለቲከኞች ሥራ ፈጣሪዎችን የማብዛት ግዴታ አለባቸው። ልጆች ትልልቅ ርዕይና ዓላማ እንዲይዙ በቂ ችሎታና ሙያ እንዲኖራቸው ከሁሉም በላይ ወላጆች ኃላፊነት አለባቸው። በሁሉም መስፈርቶች እያደገ የሚሄድ ቤተሰብ ኃላፊ የሆኑ ወላጆች ያሏቸው ልጆች፣ ውስጣቸውን እየመረመሩ የቤተሰባቸውን እንቅስቃሴ ወደተሻለ ህይወት የሚቀይሩና ለልጆቻቸው ምሳሌ መሆን የሚችሉ ወላጆች ያሏቸው ልጆች ከወላጆቻቸው የበለጠ ባለ ራዕይ ይሆናሉ። ህይወት የተለያዩ አማራጮች እንዳሏት ልጆቻቸውን ሲያስተምሩ፣ በሃደት የእነሱ ህይወት ከእለት ወደ እለት ለውጥ እያመጣ ሲሄድ፣ በየቤተሰቡ ያለ አንድ ሁለት ሰው የራሴ የሚለው ሥራ ሲፈጥር ተነሳሽነት ያድጋል። “ልምድ ያካበቱ ወላጆች ለልጆቻቸው ዩኒቨርሲቲዎች ናቸው!”

አሁን አሁን እንደሚታየው ወላጆች በጣም ውስን የሆነ ህልምና ራዕይ አላቸው። የሚያጋጥሟቸውን ችግሮች ሁሉ ከቤተሰብ አባላትና ከልጆች መኖር አለመኖር ጋር የሚያያይዙ አሉ። በመሠረቱ ህፃናት ወላጆቻቸውን አስገድደው የተወለዱ አይደሉም፤ ህፃናትን የምንወልዳቸው እኛ ነን፤ በየትኞቹም ኃላፊነቶች በአብዛኛው ተጠያቂዎቹ እኛ ወላጆች ነን። ከምንጠቀምበት በላይ ገቢ ለመፍጠር የምንንቀሳቀስ ወላጆች ስንበዛ በየቤቱ ያለ ድህነት ቀስ በቀስ ይጠፋል። ኢትዮጵያ የምታድገው እያንዳንዱ ቤተሰብ የተሻለ ደረጃ ሲደርስ ነው።

© Moe, FDI, Not to be republished

ተማሪዎች! ከላይ ካነበባችኋቸው አንቀጾች ምን ተረዳችሁ?

የኢትዮጵያ ትልቁ ሀብት ወጣቱ ነው። ወጣቱ አስተሳሰቡ ብሩህ ነው፤ ትኩስ ጉልበት አለው፤ ከፍተኛ የመፍጠር ችሎታ አለው፤ ፈጣን ነው፤ አንድ ጊዜ የጀመረውን ነገር ደጋግሞ በመሥራት ለማሸነፍ ሰፊ የእድሜ ገደብ አለው ያለው የህብረተሰባችን ክፍል ነው። ከማንም የተሻለ መኖር የሚፈልገው ወጣቱ ነው። ይህንን ሁሉ ለማድረግ ብዙ መሥራት ያለበትም ወጣቱ ነው።

በጥቂቶች የኢኮኖሚ ነፃ መውጣት ብዙ ሰው ጥሩ ኑሮ መኖር አይችልም። የአስተሳሰብ ድህነትን የሚያወርሱት ልጅ ባለጋዳ አይሆንም፤ አትሆንም። ስለዚህ ሥራ ፈጣሪ ለመሆን የበለጠ እድል ላለው ለወጣቱ የህብረተሰብ ክፍል የሥራ ፍላጎትና ተነሳሽነትን እናስተምረው።

(ወርታው በዛገህ፣ ኢንተርፕራይዥን፣1998፣109፣ ለማስተማር እንዲያመች ተደርጎ የተወሰደ።)

ክፍል አንድ፣ አንብቦ መረዳት

፩. ቀጥሎ የቀረቡትን ከምንባቡ የወጡ ዓረፍተነገሮች በመመርመር ትክክል የሆነውን “እውነት” ስህተት የሆነውን “ሐሰት” በማለት መልሱ።

1. ወጣቶች የሥራ ተነሳሽነት እንዲኖራቸው የማድረግ ኃላፊነት ያለባቸው ወላጆች ብቻ ናቸው።
2. ሀገር የሚያድገው እያንዳንዱ ቤተሰብ በኢኮኖሚ ሲሻሻል ነው።
3. የሀገርን እድገት በተመለከተ ከፍተኛውን ሚና የሚጫወተው ወጣቱ የህብረተሰብ ክፍል ነው።
4. ወላጆች ለልጆቻቸው ማውረስ የሚገባቸው ቀና አስተሳሰብንና ታታሪነትን ነው።
5. ወጣቶች በአገር ግንባታ ዘርፍ ሚና የላቸውም።

፪. ቀጥሎ የተዘረዘሩትን ቃላትና ሀረጎች ከምንባቡ የወጡ ናቸው። ጥንድ ሆናችሁ በመወያየት ፍቻቸውን ዳፉ።

- ሀ. የአስተሳሰብ ድህነት፡- _____
- ለ. ውስን ህልምና ርዕይ፡- _____
- ሐ. ለልጆች ምሳሌ መሆን፡- _____
- መ. የእድሜ ገጸ-በረከት፡- _____
- ሠ. ልምድ ያካበተ፡- _____

፫. የሚከተሉትን ጥያቄዎች ምንባቡን መሠረት በማድረግ በቃል መልሱ።

- ሀ. ሥራ ፈጣሪዎችን የማብዛት ግዴታ አለባቸው የተባሉትን አካላት በዝርዝር ጥቀሱ።
- ለ. ወጣቶች ሀገር ለመገንባት ቀዳሚ የህብረተሰቡ ክፍሎች ናቸው የተባለበትን ምክንያት በዝርዝር አስረዱ።
- ሐ. ቀና አስተሳሰብ ያላቸውን ልጆች የማፍራት የወላጆች ሚና ከፍተኛ መሆኑ ተገልጿል። ይህንን ሐሳብ ከራሳችሁ ልምድ በመነሳት አስተያየት ስጡ።
- መ. “ልምድ ያካበቱ ወላጆች ለልጆቻቸው ዩኒቨርሲቲዎች ናቸው” ሲል ምን ማለቱ ይመስላችኋል።
- ሠ. የምንባቡ አጠቃላይ መልዕክት (ጭብጥ) ምንድን ነው?

ክፍል ሁለት፣ መናገር

- ፩. ጥንድ ጥንድ በመሆን በአካባቢያችሁ ወደሚገኙ በተለያዩ ዘርፎች ላይ የተሰማሩ የህብረት ሥራ ማህበራት በመሄድ ስለ ሥራ እንቅስቃሴያቸውና ተሞክሮአቸው ጠይቃችሁ ያገኛችሁትን መረጃ በማጠናቀር በተወካዎችሁ አማካይነት ለክፍሉ በንባብ አሰሙ።
- ፪. ሥራና ምርትን አስመልክቶ የቅስቀሳና የማነቃቂያ ንግግር አዘጋጅታችሁ አቅርቡ። (ለምሳሌ ኢትዮጵያ መገንባት በጀመረችው በህዳሴው ግድብ ዙሪያ ሐሳቦችን አሰባስባችሁ ንግግር ማቅረብ ትችላላችሁ።)

© MOE, FDIK
Not to be rep

ክፍል ሶስት፣ መጻፍ

፩. ከዚህ በታች የሚቀርቡላችሁን አደዎቹ ቃላት በመጠቀም “ሥራና ምርትን በተመለከተ አንድ አንቀጽ ዳፏ።

ስለዚህ	ይሁን እንጂ	ነገር ግን
በመሆኑም	ወይም	ለምሳሌ
እና	ባንጻሩ	ደግሞ

፪. በሠንጠረዥ የቀረበላችሁን መረጃ መሠረት በማድረግ ርዕስ ስጥታችሁ፣ አንድ አጭር ጽሑፍ ዳፏ።

ገበሬው እርሻ ለማረስ ያነሳሱት ምክንያቶች	ያከናወናቸው ተግባራት በቅደም ተከተል	ያመረተው ምርት	ያመረተውን ምርት እንዴት ተጠቀመበት?
<ul style="list-style-type: none"> • ራሱንና ቤተሰቡን (3 ልጆችን) በበቂ ሁኔታ ለመመገብ • ልብስ ለመግዛት • የፋብሪካ ውጤቶች (እንደ ዘይት፣ ጨው፣ ሣሙና ያሉትን) ለመግዛት ለመጠቀም • ልጆችን ት/ቤት ስ'ደ ለማስተማር • ሴሎች ፍላጎቶችን ለማሟላት 	<ul style="list-style-type: none"> • የእርሻ መሣሪያዎችን ማዘጋጀት (ጅራፍ፣ ሞፈር፣ ክርፍ፣ ወገል፣ ቀንበር፣ ማረሻ፣ ደግር፣ ምራን.....) • ሦስት እድሰተጋገዝ የሚጠምዳቸው በሬዎች መግዛት • ለመቅጥቅጫና ለመጥረብ የሚያገለግል መጥረቢያ (ምሣር) መግዛትና እጅታ ማዘጋጀት • የበሬዎች ማደራደና የሥራ ዕቃዎች ማዘጋጀት 	<ul style="list-style-type: none"> • ሦስት ጉታ ጤፍ • ሁለት ጉታ ዳጉሣ • አንድ ጉስጉሻ በርበሬ • አንድ ደዘቱ 60ሜ³ የሆነ ጉተራ መስ በቅሎ ወዘተ... 	<ul style="list-style-type: none"> • ልጆቹን፣ ሚስቱንና ራሱን በሚገባ መገበ • ስት/ቤት የሚሆኑ መሳሪያዎቻቸውን ለልጆቹ አሟላ • ቅርቅር ቤት ሠራ
	<ul style="list-style-type: none"> • ጤፍ፣ ዳጉሣ፣ በቅሎ (ማሽላ)፣ አተር፣ ባቄላ፣ ገብስ፣ ወዘተ... ወቅታቸውን ጠብቆ መዘራትና ማረም። ወዘተ. 		<ul style="list-style-type: none"> • ለመጓጓዣና ለማጓጓዝ የሚሆኑ አንድ በቅሎና አንድ እህድ ገዛ ወዘተ...

© MOE, FDIK
Not to be rep...

፫. ቀጥሎ በጽሑፍ የቀረበላችሁን ምንባብ በሚገባ በማንበብ ከጽሑፉ በታች ባለው ሠንጠረዥ ውስጥ ጉዳዮችን በመለየት አስቀምጡ።

የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ መንግስት በዓባይ ወንዝ ላይ የህዳሴ ግድብን ሊገነባ ቆርጦ ተነስቷል። ለዚህ ተግባር እውን መሆንም የሀገሪቱን ተወላጆች ትብብር በመጠየቅ “ያገሩን ሰርዶ ባገሩ በሬ” የሚለውን ብሃል ተግባራዊ በማድረግ ላይ ይገኛል።

ጠቅላይ ሚኒስትር መለስ ዜናዊ በአደረጉት የምረቃ ላይ ንግግር ግድቡን በመገንባት በሀገሪቱ ላይ የሚታየውን የኃይል እጥረት ለመቅረፍ፣ እንደሚያስችል ተናግረዋል። ድህነትን ታሪክ ለማድረግ ፣ ልማትን በእመርታዊ ሁኔታ ለማፍጠን ፣ የራስን ልማት ከርዳታ ነፃ በሆነና ራስን ችሎ በመሥራት ታሪክ ለማስመዘገብና በጥቅሉ ተፈጥሯዊ ሃብታችን በመጠቀም የኢትዮጵያን ህዝብ ድህነት ለመቅረፍ ሲባል እንደሚከናወን አስረድተዋል። ይህን ለማድረግም ብዙ ምክክሮች እንደተደረጉ አክለው አስረድተዋል። ህዝቡም “ቦንድ” በመግዛት ራሱን ጠቅሞ ሀገሪቱን እንዲጠቅም ጥሪ ቀርቦለት ለተግባራዊነቱ በመረባረብ ላይ ይገኛል። ርብርቡ ቦንድ በመግዛት ላይ ብቻ ሳይሆን መዋጮ በማሰባሰብ፣ ቦንድንም ያለ ወለድ በመግዛት፣ የሚፈለግበትንም በመለገስና በመነሳሳት ላይ ያተኮረ ርብርብ ነው።

ግድቡ የሚሠራው ፵፭ ኪ.ሜ ያህል ርዝመት ዓባይን በመገደብ ሲሆን የሚያቆረው ውሃ መጠንም የጣና ሐይቅ ከሚይዘው ሰላሳ አንድ ቢሊዮን ኪዩቢክ ሜትር የውሃ መጠን በአጥፍ እንደሚበልጥ ማለትም ፷፫ ቢሊዮን ሜትር ኩብ እንደሚሆን ከመገናኛ ብዙሃን የሚወጡ መረጃዎች ያስረዳሉ። ከዚህም አምስት ሺህ ሁለት መቶ ሃምሳ ሜጋዋት የኤሌክትሪክ ኃይል እንደሚመነጭ ታውቋል። ውሃውም ወደ ቤንሻንጉልና ጉምዝ ለም መሬቶች እየፈሰሰ ለልማት እንደሚውል ይታመናል። በጥቅሉ የዓሣ ምርታችን ከፍ እንደሚል ፣ የመስኖ ውሃን በመጠቀም ድህነትን ታሪክ እንደምናደርግ፣ ለበለጠ የዕድገት “ትራንስፎር ሜሽን”ም እንደሚያተጋንና ብሩህ ድባብን ያሳዩን ክንውን ነው ብሎ መናገር ያስችላል።

የኢትዮጵያን መንግስት የህዳሴ ገድብ እንዲገነባ ያነሳሱት ምክንያቶች	በቅደም ተከተል ህዝቡን ለማነሳሳት ያከናወናቸው ተግባራት	ገደቡ ሲያልቅ የሚገኘው ወጤት	የተገኘው ወጤት ስምን ተገባር ይውላል?

© M.O.E, FDI Not to be republished Ethiopia

የንግድ ሥራ ደብዳቤ

የሥራ ደብዳቤዎች በዋናነት በሁለት ይከፈላሉ። እነርሱም የድርጅት ወይም የመ/ቤት የሥራ ደብዳቤ እና የግል የሥራ ደብዳቤ የሚባሉት ናቸው።

የንግድ ስራ ደብዳቤ ከድርጅት ወይም ከመ/ቤት የሥራ ደብዳቤ የሚመደብ ሲሆን አንድ ግለሰብ ወይም ድርጅት የንግድ ሥራን (ሽያጭን፣ ግዢን ወይም ልውውጥን) አስመልክቶ ለሌላ ግለሰብ ወይም ድርጅት የሚጽፈው ደብዳቤ ነው። ይህ ዓይነቱ ደብዳቤ የእቃዎችን ዋጋ ለመጠየቅ፣ ለዋጋ መጠየቂያ ደብዳቤ ምላሽ ለመስጠት ስሞታ ካለ ለመሰንዘር፣ ለቀረበው የግዢ ጥያቄ ፈጣንና አርኪ ምላሽ ከተገኘ ምስጋና ለማቅረብ ወዘተ የሚጻፍ ነው።

የራስህ ማህተም

ቁጥር:- _____

ቀን:- _____

ስ _____

(ከተማ፤) _____

ጉዳዩ:- _____

::

ከሰላምታ ጋር!

ፊርማ _____

ሙሉ ስም (ኃላፊነት)

ግልባጭ:- _____

© MOE, FDR
 Not to be republished in Ethiopia

፩. ቀደም ሲል የቀረበውን የንግድ ሥራ ደብዳቤ አዳዳፍ መመሪያን እና የንግድ ሥራ ደብዳቤ ናሙና በመከተል በመረጣችሁት ርዕሰ ጉዳይና አድራሻ አንድ የንግድ ሥራ ደብዳቤ ዳፉ።

፪. ስርዓቱን ጠብቃችሁ መዳፍ አስመዳፋችሁን በአጠገባችሁ ከሚቀመጡ ሌሎች ተማሪዎች ጋር በማስተዳደት ተወያይበት።

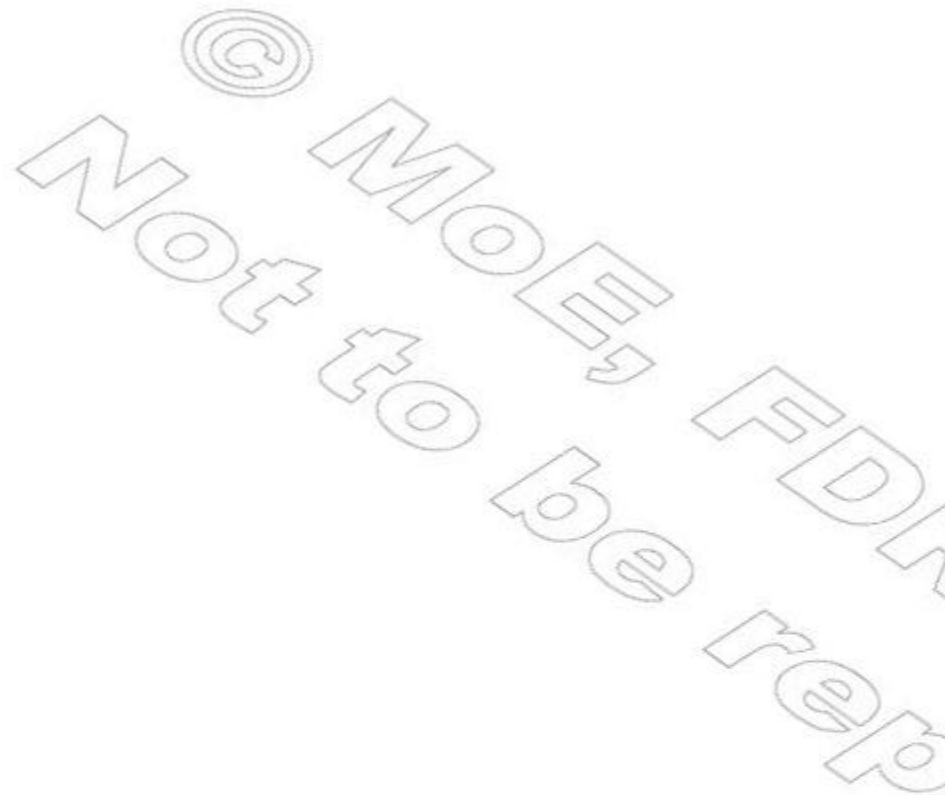
ክፍል አራት:- ሰዋሰው

፩. ቀጥሎ በሚቀርበው አንቀጽ ውስጥ ተራና ውስብስብ ዓረፍተነገሮች ተካተው ቀርበዋል። አንቀጹን ካነበባችሁ በኋላ በተሰጠው ምሳሌ መሠረት ተራና ውስብስብ ዓረፍተነገሮችን ለይታችሁ በሠንጠረዥ ውስጥ ዳፉ።

አንድ ጅብና አንድ አንበሳ ነበሩ። ጅቡ አንዲት እርጉዝ ጊደር ነበረችው። አንበሳውም አንድ ወይፈን ነበረው። አንበሳው ወይፈኑን የሚጠብቅለት ያጣል። አንድ ቀን አያጅቦን፣ “አያጅቦ ወይፈኑን ለምን አትጠብቅልኝም?” ብሎ ጠየቀው። አያጅቦም “ይኸማ በጣም ጥሩ ሐሣብ ነው። ጊደራም ከአንተ ወይፈን ጋር ስትውል እሱን የመሰለ ጥሩ ጥጃ ትውልድ ልኛለኝ”። ይለዋል። ከዚያ ተራ በተራ ለመጠበቅ ይስማማሉ። ከዚያም አያ አንበሶ “አያ ጅቦ እንግዲህ ነገ አንተ ስትጠብቅ ዋል። እኔ አደን አድኜ ራታችንን ይገዢ እመጣለሁ”። ብሎት ይሄዳል። አያ ጅቦም ጊደራንና ወይፈኑን ጥሩ ሳርና ውሃ ወዳለበት እየወሰደ ሲያጣቸውና ውሃ ሲያጠጣቸው ዋለ። በተጨማሪም ለጊደሩ ለስላሳ ሳር አጨደላት። ባፍ ባፍም ሲሰጣት ዋለ።

ተራ ዓረፍተገር	ውስብስብ ዓረፍተነገር
አንድ ጅብና አንበሳ ነበሩ።	አንበሳው ወይፈኑን የሚጠብቅለት ያጣል።

፪. የራሳችሁን አምስት ተራ ውስብስብ አረፍተ ነገሮች መስርቱና ክፍል ውስጥ አንብቡ።

፫. ከዚህ ቀደም ባሉት ምዕራፍ ከግስ የተመሠረተ ስም መሰል ቃላትንና ቅጽሎችን መመስረት እንደሚቻል ተምራችኋል። ምሳሌውን በመከተል መልመጃውን ሥሩ።

ግስ	ከግስ የተመሠረተ ስም መሰል ቃል	ከግስ የተመሠረተ ቅጽል
ምሳሌ 1. ቀጠፈ	መቅጠፍ	ቀጣፊ
2. ሰነፈ	መስነፍ	ሰነፍ
ሀ. ሰከረ	_____	_____
ለ. ዘለለ	_____	_____
ሐ. ቀለለ	_____	_____
መ. በላ	_____	_____
ሠ. ከላ	_____	_____
ረ. በዛ	_____	_____

ክፍል አምስት: ስነጽሑፍ

፩. የሚከተሉትን የተጓደኑ ምሳሌዎቹ አነጋገሮች በትክክል አሟልታችሁ ዳፉ።

- ሀ. ሥራ ያጣ መነኩሴ _____ ።
- ለ. አፍ ሥራ ሲፈታ _____ ።
- ሐ. _____ ይሞታል በሰኔ።
- መ. ስራ ያጣ ገበሬ _____ ።
- ሠ. ሥራ ለሠራው _____ ።

፪. ሥራን የሚያበረታቱ ምሳሌዎቹ አነጋገሮችን ጥንድ ሆናችሁ ሰብስቡና መልእክታችውን አብራሩ።

ፎ. በ“ሀ” አምድ ስቀረቡት የዘይቤ ዓይነቶች ከ “ለ” አባባሎች እየመረጣችሁ አዛምዱ።

ምሳሌ 1. እንቱኔ = ቀ

“ሀ”	“ለ”
1. እንቱኔ _____ _____	ሀ. ያችን ወፍራሚን ልጅ “ቀጮ” ብሎ ጠራት። ለ. ዓባይ አሁንስ ሆድህ ምናለ? ሐ. “ለሰው ሞት አነሰው” አለች ቀበሮ። መ. የሰማይ ስባሪ የሚያክል ዳቦ በላሁ። ሠ. ከቀጠሮው ሁለት ሰዓት አርፍዶ ሲመጣ አንተን “ጀት” ነህ አለው። ረ. ሰውየው ተራራ አክሏል። ሰ. ምላሷ አርባ ክንድ ስለሆነ ሁሉም ይሸሻታል። ሸ. "አየሽ አንቺ እናት ዓለም! ቃል የእምነት እዳ እንጂ የእናት የአባት እኮ አይደለም" አለ ቴዎድሮስ። ቀ. ፀሐይቱ ምነው ፊትሽ ጠቆረ?
2. ምፀት _____ _____	
3. ግነት _____ _____	

© MOE, FDK Not to be republished Ethiopia

የምዕራፍ ማጠቃለያ

በዚህ ምዕራፍ ውስጥ ያሉ ነጥቦች በአብዛኛው በአስፈላጊ ምዕራፎች ላይ የአዎንታዊነትን ሲያካትቱ በጥቂቱ ደግሞ አዳዲሶችም አሉ። ስምምነት የዓረፍተነገር ዓይነቶችን አመሠራረት፣ ከውይይት መልዕክት አዳምጦና በማስታወሻ መዘገብ ስክፍል ያደኛ የማቅረብ ልምምድ፣ የቅስቀሳና የማነቃቂያ ንግግርና ዘይቤያዊ አነጋገር የሚሉት ርዕሰ-ጉዳዮች በቀደመት ምዕራፎች የተዳሰሱ ሲሆን ከሠንጠረዥ፣ ከፎቶግራፍና ከካርድ ላይ መረጃዎችን አንብቦ መረዳት እንደሚቻል በዚህ ምዕራፍ ተምረናል። በጥቂቱም ቢሆን የሥራ ደብዳቤ አጻጻፍ ስልትንም ቀስመናል። የንግድ ሥራ ደብዳቤ አጻጻፍ ከሌሎች የደብዳቤ አጻጻፍ ስልቶች እንደሚለዩም ተገንዘበናል። ከዘይቤ አነጋገሮች የጥቂቶችን (እንቅስቃሴ፣ ምጣኔና ግነት) ዘይቤዎችን አተረጓጎም በውል አይተናል።

የክሰሣ ጥያቄዎች

1. "ቸላ ወደ ት/ቤት ከመሄዳ በፊት ዝግጅት አድርገልኝ"። የሚለው ዓረፍተነገር ዓይነት _____ ነው።
2. ገፈፈ ብስን ገፈፋ ብንል፡-
 - ሀ. ገመተ ብስን _____ እንላለን።
 - ለ. በሳ ብስን _____ እንላለን።
 - ሐ. ዘንነ ብስን _____ እንላለን።
 - መ. አሰሰ ብስን _____ እንላለን።
3. ሰህዳሴው ግድብ ቦንድ እንደንገዛ ጥሪ ተደርጎልናል። _____ ቦንድ መግዛት አለብን።
 - ሀ. ደሁንም እንጂ
 - ለ. ስለዚያ
 - ሐ. በመሆኑም
 - መ. በአንፃሩ
4. ከሰዎች ጠይቃችሁም ደሁን መጻሕፍት አንብባችሁ በንግድ ሥራ ውስጥ አንድ ድርጅት እንዲቀጥራችሁ የቅጥር ማመልከቻ ደብዳቤ ጽፋችሁ ስመምህራችሁ አቅርቡ።
5. ከተማራችሁ ሌላ የእንቅስቃሴ ዘይቤ ምሳሌ የሚሆኑ፣ ለምጣኔ ዘይቤ ምሳሌ የሚሆኑ እና የግነት ዘይቤ ምሳሌ የሚሆኑ ሦስት፣ ዓረፍተ ነገሮች ወይም ግጥሞች ጽፋችሁ ስክፍል ያደኛችሁ አንብቡላቸው።

© MoE, FDI
Not to be rep...

የገንዘብ ማመሳከሪያ ቅጽ

፩. ከዚህ በታች በምዕራፍ ስስር የቀረበውን ትምህርት ምን ያህል እንደተረዳችሁ የምታመሳክሩበት ቅሬት ቀርቧል። በዚህ መሠረት በእያንዳንዱ የማመሳከሪያ ነጥብ ትይዩ ስለመረዳታችሁ እርግጠኛ ከሆናችሁ የ(✓)፣ እርግጠኛ ካልሆናችሁ የ(?)፣ ሙሉ በሙሉ ካልተረዳችሁ ደግሞ የ(x) ምልክት በማድረግ ቅጹን አሟሉ።

© MOE, FDR
Not to be reproduced

ተ.ቀ	የማመሳከሪያ ነጥብ	✓	?	x
1.	የዓረፍተነገሮች ዓይነቶችን ሰይቻለሁ።			
2.	ከግስ ስምንና ቅጽልን እመሠርታለሁ።			
3.	አደያዥና መሸጋገሪያ ቃላትን በተገቢው ቦታ ተጠቅሜ አንቀጾችን እጽፋለሁ።			
4.	የአንድን ውይይት አዳምጬ የውይይቱን መልእክት እገልጻለሁ።			
5.	የቅስቀሳና የማነቃቂያ ንግግር በሥራና በምርት ዙሪያ አደርጋለሁ።			
6.	በሠንጠረዥ፣ በፎቶግራፍ፣ በካርታ አማካይነት የቀረበን መረጃ በጽሑፍ አቀርባለሁ።			
7.	የንግድ ሥራ ደብዳቤ በአጻጻፍ ቅርጽ መሠረት እጽፋለሁ።			
8.	አንቶኔ፣ ምፀትና ግነት ዘይቤዎችን ሰይፍ መግለጽ እችላለሁ።			

፪. ከዚህ በላይ በቀረበው ቅሬት የ(?) እና የ(x) ምልክት ያደረጋችሁባቸውን ነጥቦች በሚገባ እስክትገነዘቡ ድረስ የምዕራፉን ትምህርት ደጋግማችሁ ከልሱ።

© MOE, FDR
 Not to be reproduced

ሙዳዩ ቃላት	
ቃል	ፍቺ
ሂስ	በደካማ ገን ሳይ የሚያተኩር አስተያየትና ነቀፋ።
ህቡዕ	ድብቅ፣ ስወር፣ ሚስጥራዊ።
ሊቅ	በትምህርት የበሰሰ የተራቀቀ፣ ምሁር፣ አዋቂ።
መላምት	በማስረጃ ያልተረጋገጠ ንድፈ ሀሳብ፣ የግምት አባባል።
ማቅ	ከጥቁር በግ ፀገር ተፈትሎ የሚሠራ እንደ ብርድ ልብስ ያሰ ልብስ።
ማጀት	ብዙ ጊዜ በአነስተኛ ገዳ ቤቶች ውስጥ በመከታ የተከሰሰ የአቃ ማስቀመጫ ንዳ።
ምጽት	በቀጥታ የቀረበውን ሀሳብ ትርጉም ተቃራኒ የሚያሳይ የንግግር ስልት።
ራእይ	በእንቅስፍ ወይም በተመስጦ ጊዜ የሚታይ ህሊናዊ ትርጉም፣ ህልም።
ሰማእት	ሰእምነቱ፣ ሰሃይማኖቱ መስዋእት የሆነ ሰው።
ሰኬት	የአሳማ ወይም የድርጊት ክንዋኔ በጥሩ ሁኔታ እንደታወቀ መፈፀም።
ስወር	ሸሸግ፣ ድብቅ፣ የማይታይ።
ቅረት አካል	ጥንት ሕይወት የነበራቸው አሁን ግን ደርቀው በከርሶ ምድር ውስጥ የሚገኙ ጠጣር ነገሮች።
ባደማ	ጠፍ፣ ወፍ፣ ባዶ ቦታ።
ብሩህ	የበራ፣ የፈካ፣ ንጹህ፣ የጠራ።
ትቢያ	ደቃቅ አፈር፣ አባራ።
ነውጥ	ሁከት፣ ብጥብጥ፣ ሽብር/ርዳት፣ ንቅናቄ።
አረንጓዴ	ረገረገ፣ ማጥ።
አረጋዊ	አማገሌ፣ አዛውንት።
አቀራኝ	አንዱን ከሌላው ጋር አጣምሮ አሠረ።
አቻ	አኩድ፣ በአኩል ደረጃ የሚገኝ።
አነፀ	ጠረብ፣ ሳገ፣ ሰራ፣ ገነባ።
አንደበት	ሰመናገር የሚያስችል የሰውነት ክፍል፣ ልሳን።

© MOE, FDR
 Not to be republished in Ethiopia

ኤደት	በድገግሞሽ የሚካሄድ የአንድ ድርጊት ክንዋኔ ሂደት፣ ዙሪት።
እውን	እውነት፣ እርግጥ።
ኮበረሰብ	የነበረበትን ቦታ ትቶ ወደ ሌላ ቦታ ተደብቆ ወይም ተሸሽጎ ሌደ ወይም ጠፋ።
ዘለፋ	ነቀፋ፣ ስደብ፣ ቁጣ።
ይፋ	ገሃድ፣ ገልፅ።
ዲብ	ከፍታው አነስተኛ የሆነ የአፈር ጉብታ።
ድብኝት	ከጭቃ የተሠራ የእህል ማስቀመጫ ገታ፣ ጉስጉሻ።
ገሃድ	ስውር ያልሆነ፣ ገልፅ ወይም ይፋ።
ገራማደሴ	የተሰደዩ ቋንቋዎች በመደባለቅ የሚቀርብ፣ ድብልቅ ንግግር ወይም ጽሑፍ።
ጦስ	ሰበብ፣ ምክንያት።
ጫፈ	ሰምሰም ሳር የሚበቅልበት ውሃማ መሬት።
ፀዳሰ	ብርሃን ወይም የብርሃን ፍንጣቂ።
ፀጋ	አምሳካዊ ስጦታ፣ ሃብት፣ ረድኤት።
ፅናት	ያስማወሳወል በአንድ አቋም ሳይ መርጋት።
ፈርጥ	ከተሰደዩ የከበሩ ድንጋዮች የሚሠራና በቀሰበት፣ በዘውድ ሳይ የሚደረግ የሚያብስጨልጭ ገጥ።
ፋይዳ	ጥቅም፣ እርባና።

ፈሲጣዊ አነጋገሮች ከነፍቻቸው

ፈሲጣዊ አነጋገሮች	ፍቻቸው
ሀሞተ ቢስ	ፈሪ
ሀረግ መዘዘ	ዘረን ቆጠረ
ሆድና ጀርባ	ፈጽሞ አስመግባባት
ልቡ ቆመ	አንድ ነገር ሰማድረግ ቸኩስ፣ ባን
ሠርገና ምላሽ	ታላቅ ደስታ
ሰባራ ስንጥር	ማንኛውም እቃ
የሰው ነጭ	ብዙ ህዝብ
ስሙን ተከሰ	ታዋቂ ሆነ
ቀጭን ጌታ	ሀብታም
ቅቤ አንጻች	እወደድ ባይ አስመሳይ
ብቅል አውራጅ	ረጅም
እንባ ጠባቂ	ተቆርቋሪ
እንብርት የሰሸ	በልቶ የማይጠግብ፣ ሆዳም
እጅ አጠረው	ገንዘብ አስቀበት፣ ቸገረው
ውስጡን ሰቂሰ	የተደበቀ መጥፎ ተገባር
የአዞ እንባ	የውሸት ሀዘን
የውሻ አፍንጫ	በጣም ቀዝቃዛ
ገመና ከታች	ምስጢር ደባቂ
ገህ ቀደደ	ፀሀይ ወጣ፣ ሲሲቱ ነጋ
ፈሳጭ ቆራጭ	አምባገነን

ዋቢ መዳከራት

ሀ. ረጃጅም ልምድ

ሀዲስ አማራ (1960) ፍቅር እስከ መታብር። አዲስ አበባ፣ ብርሀንና ሰላም ማተሚያ ቤት።

ሲላይ ንጉሱ (1978) ሰመመን። አዲስ አበባ፣ ኩራዝ አሳታሚ ድርጅት።

ለ. አጫጭር ልምድ

አንጋፋና ወጣት ደራስደን (1998) ወንዞች እስኪሞቱ እና ሴቶች አጫጭር ልምድ ታሪኮች። አዲስ አበባ፣ ፖሊስ ሚዲያ ሴንተር።

አዳም ረታ (1981) ማህሌት። አዲስ አበባ፣ ኩራዝ አሳታሚ ድርጅት።

ሐ. ወገኖች

መስፍን ኃ/ማርያም (1976) የቡና ቤት ሥራዎችና ሴቶችም ወገኖች። አዲስ አበባ፣ የኢትዮጵያ መዳከራት ድርጅት።

የሻው ተሰማ (1997) የጥቁር አፈር ትረፍት። አዲስ አበባ፣ አፍሪካ ማተሚያ ቤት።

መ. ግጥሞች

በውቀቱ ስዩም (2001)። ስብስብ ግጥሞች። አዲስ አበባ፣

ደበበ ሰይፍ (1980)። የብርሃን ፍቅር። አዲስ አበባ፣ ኩራዝ አሳታሚ ድርጅት።

ፈቃድ አዛዝ (1985) ጩኸት። አዲስ አበባ፣ ብርሀንና ሰላም ማተሚያ ቤት።

ሠ. አጋዥ መዳከራት

ማረው አሰመ (1995) በሳል ድርሰት። አዲስ አበባ፣ ብርሀንና ሰላም ማተሚያ ድርጅት።

ባዩ ደማም (2002) አጭርና ቀላል የአማርኛ ስዋሰን። አዲስ አበባ፣ አልፋ አታሚዎች።

© MOE, FDR
Not to be republished
Ethiopia

ብርሃኑ ገበየሁ(1999) የአማርኛ ሥነ ግጥም፡፡ አዲስ አበባ፣ አገልግሎት አቋም ስራ ልማት ማዘጋጀት ቤት፡፡

አስም አሸቱ (1992) መሠረታዊ የምርምርና የዘገባ አጻጻፍ ፡፡ አዲስ አበባ፣ ንግድ ማተሚያ ድርጅት፡፡

አምሳሉ አክሲዮን ዳኛቸው ወርቀ (1975) የአማርኛ ፊሎሎዥ፡፡ አዲስ አበባ፣ ኩራዝ አሳታሚ ድርጅት፡፡

ዘረሁን አስፋው (1992) የስነጥናት መሠረታዊ ድንጋጌ፡፡ አዲስ አበባ፣ ንግድ ማተሚያ ድርጅት፡፡

የኢትዮጵያ ቋንቋዎች ጥናት ምርምር ማዕከል (2001)፡፡ አማርኛ መዝገብ ቃላት፡፡ አዲስ አበባ፣ አዲስ አበባ ዩኒቨርሲቲ ማተሚያ ቤት፡፡

ደምሴ ማናህሎትና አምሳሉ አክሲዮን (1982) ጥሩ ደማርኛ ድርሰት አንደኛው ደብዳቤ፣ ኩራዝ አሳታሚ ድርጅት፡፡

ደረጃ ገብሬ (1996) ተግባራዊ የጽሑፍ መመሪያ፡፡ አዲስ አበባ፣ ንግድ ማተሚያ ድርጅት፡፡

ደበበ ኃ/ገዮርጊስ()፡፡

ገታሁን አማራ (1990) ዘመናዊ የአማርኛ ሰዋሰው በቀላል አቀራረብ ፡፡ አዲስ አበባ፣ ንግድ ማተሚያ ድርጅት፡፡